

Pochylá - babička

Druhý výzkumný rozhovor

Respondentka:

Marie Pochylá, důchodkyně, bydlí celý život v Dolním Němčí, babička mé první respondentky Petry Nemravové, žije sama se svým jezevčíkem Tomíkem v ulici Polní, 84 let

Datum rozhovoru:

6. 5. 2015

Délka rozhovoru:

45–50 minut

Poznámky:

Sešly jsme se v domě Petry Nemravové, který byl zařízený moderně, dominantou obývacího pokoje byla obrovská LCD televize, na kuchyňském stole byl otevřený notebook s Facebookem, nikde žádné časopisy ani knížky. Během našeho rozhovoru dělala p. Nemravová nehty ve vedlejší místnosti, dostala jsem kávu a perníčky, po rozhovoru jsme zašly na oběd do nedaleké restaurace Rozkvět.

Rozhovor probíhal v pořádku, paní Pochylá byla velmi milá a bylo vidět, že se jí rozhovor líbil, neboť je už 26 let ovdovělá, a tak se občas cítí osamělá (jak mi sama řekla). Již nikam nejedí, zůstává v Dolním Němčí a volá si denně se svými dcerami, ráda se stará o svou zahrádku. O Dolněmčanech mluvila na rozdíl od své vnučky velmi mile, považuje všechny za skvělé lidi, kteří jí se vším pomáhají (nejspíš mluvila o sousedech a dospělých, mládež je podle ní špatná, protože pořád sedí u televize).

Přepis:

K: Bydlíte celý život v Dolním Němčí?

R: Ano, narodila jsem se z devíti sourozenců a celý život tady bydlím.

K: A ty bydlej taky tady?

R: Noo, jenom dva, ostatní už poumírali a jedna je v Horních Moštěnicích. Mám tu jednu dceru a druhou dceru mám v Trenštátě.

K: A navštěvujete je?

R: Oni jezdí.. já mám dceru teď v Americe.. a mám pejska.. a mám vnuka, kde ta dcera bydlí, ale oni mají také pejska, takže já nemůžu nikde jet. Ta dcera nechce, abych tam s pejskem

Pochylá - babička

jela a já ho samotného nechat nemóžu.. no tak až dojede dcera, tak tam zase pojedu, ale jinak teď jsem tam nebyla ani na Vánoce..

K: A s dcerou z Ameriky nějakým způsobem mluvíte?

R: Telefonem, každý deň, každý deň.. ta druhá za mnou jezdí, teď tu byli, byly tady hody, tak tu byli v pátek aj s vnučkou a děčkama a potom v nedělu zase dojeli, ta dcera s manželem (pozn. dojeli kvůli práci)

K: Takže jste s nima byla na hodech, chodíte každoročně?

R: No pravidelně sem nejezdijú, ale teď sem došli aj kvůli práci, zase nám tam opravujú cestu a my máme rýnu vedenú po vrchu, a to nesmí být, tak museli to vykopat a dát to do kanálu, aby to mělo pěkný odpad, no protože když je náledí nebo prší, tak to zamrzne.. tak sem dojeli pracovně, protože tu byli v pátek, ale pracovně došli ještě v neděli. No tak jsme pohodovali no a odjeli.

K: A jak probíhají ty hody? to je celý víkend?

R: To je každý rok a jednou za čtyři roky je to s pravejma. V pravým je to jako v kroji, veliká sláva po dědině a potom před národním výborem, to právo, to musí starosta povolit no a tak..

K: A chodíte taky nějak oblečená?

R: No já jsem chodívala, ale teď mám roky, tak už to tak nejde no. Ale chodívala jsem 5 nebo 6 roků vařit trnky, v září se vždycky vařili trnky, to jsme se převlíkli do kroje, takového všedního, ale bylo to pěkné, sešlo se nám tam, jsme míchali a pomáhali a vykládali, sem tam něco pojedli, dobré to bylo.

K: A kromě vaření trnek jste se ještě něčeho účastnila? Nějaké kroužky nebo koníčky tady v DN?

R: Je tady krůžku dost, je tu jako ten Hopsa krůžek, ten taneční od mateřské školky, tak to vedú ty velké, potom tetičky zpívajú a muži taky zpívajú, taky krůžek, velice pěkné. Já jsem nechodila zpívat, ale chodila jsem na představení, to občas ještě chodívám, a když máme sraz důchodci, tak nám tam také zpívajú.

K: A teďka jste v nějakém kroužku?

R: To já nejsem, ne.

K: A chodíte se ještě dívat na ta představení?

Pochylá - babička

R: No tak když je Vánoční koncert, tak tam chodívám, to je velice pěkné, a potom když máme důchodci, tož to také, i na ty programy tetiček, nebo ples měli důchodci v únoru, tak to taky jdu.. Záleží jak se cítím.. Bydlím sama a ta samota není dobrá..

K: Tak chodíte za kamarádkama?

R: To všechno mě poumíralo.

K: A tak co děláte v běžném dnu, když vstanete třeba?

R: Vstanu, dám se do pořádku, pak dám pejskovi a udělám si snídani a když je počasí, tak jdu do zahrady se podívat nebo jdu s pejskem ven, pak si udělám oběd a po obědě si pravidelně lehnu, odpočinu a poslouchám Brno, dechovky a večer koukám na televizi.

K: A na co koukáte?

R: já koukám o půl 7 na Ulici, potom nějaký ten program vyberu, Ordinačka nebo Kurňa co to je, to bývá v pondělí, v úterý Ordinačka, ve středu Výměna manželek, ve čtvrtek Ordinačka, v pátek se dívám na Šlágr.

K: a rádio posloucháte?

R: Rádio jde u mě pořád, Rozhlas Brno, to ani nepřepínám. Je tam ta Marcela Vandrová, ta má pěkný program a kde co.

K: a zajímáte se třeba o politiku?

R: o politiku.. já su ráda, že su ráda.. jsem ráda s pejskem..

K: A jak se jmenuje váš pejsek?

R: Tomík, je to jezevčík (potěšeně, že jsem se zeptala), taky chudinka stará, 14 roků (vyprávím o babiččině pejskovi) ten mě drží při životě, mám s kým promluvit, mám se o koho starat..

K: K volbám chodíte, když jsou tady na vesnici?

R: Volit chodím, ano.

K: A volila jste i do Senátu a prezidenta?

R: Ano, ano.

K: a podle čeho se rozhodujete, koho budete volit?

R: To mě řekl vnuk. On říká babi vol to a to.

K: a ptáte se proč?

R: no tak mám ho oblíbeného, tak řeknu jo.

K: Takže tady v DN máte vnučku a vnuka?

Pochylá - babička

R: Ano, vnučku a vnuka a dva vnuky mám v Americe. Potom mám ještě vnučku ve Frenštátě, ta má dvě dcery, jednu v Praze.

K: A v tý Americe jsou jak dlouho?

R: V Americe jsou ty vnuci už asi 15, 16 let.

K: Tam jeli pracovat?

R: Jo, tady neměli práci, tak tam jeli hned po škole. Teďka ten vnuk co tady je, ten má 40 roků, ten tam byl asi 11, 12 roků a ten druhý tam jel taky a pak za ním jela vnučka, on jí řekl, ať tam jede, že tam bude spokojená. Petra, kdyby nebyla vdaná, tak je tam také. Vnučka tam dělá zdravotní sestru, udělala si tam kurz a vnuk je zedník.

K: S nimi si taky telefonujete?

R: Ano, jo.

K: A počítač asi nemáte?

R: Ne, počítač nemám.

K: Chodíte do kostela?

R: Chodím, podle možností, jak se cítím, protože to mám daleko. Bydlím až na konci dědiny (pozn. u respondentky byla na kole). Jdu na hřbitov, do kostela, mají tam jakési krůžky, ale tam už nechodím.

K: A přes víkend někam chodíte?

R: V létě je to trošku lepší, protože v naší ulici nikoho nemám, tak chodíme dole, když jdu s pejskem, tak nějaká ta babka tam sedí, tak chvíli posedíme, no ta zas nemůže na nohy, ta sedne jen na lávku a sedíme tak hodinku, půl druhé hodinky. Potom mám vedle kamarádku, no ta prodala barák a odstěhovala se do Nového Jičína, ale našla si souseda svého, tak s tů sů hodně, ale teď jsou oba dva zase u ní. No ale zase dojedú a s tů se navštívujeme denně, buď ona ke mně a já k ní a tak.

K: A proč se odstěhovala?

R: Ona.. protože je taková poloslepá a jí zemřel manžel a ona tam má dceru v Novém Jičíně, tak tady tohle prodali a tam jí dcera koupila byt a tak žije tam, to ještě neměla toho přítele, souseda svého, kdyby ho měla.. ale tak je tam u své rodiny... někdy si člověk potřebuje odpočinout a přijít na jiné myšlenky.. no chce být se svýma no..

K: Takže v létě sedíváte na lavičkách s kamarádkama a chodíte na zahrádku, co pěstujete?

R: No tak všechno, brambory, zeleninu..

K: Pěstujete česnek? Koukala jsem, že máte ve znaku česnek a víno..

Pochylá - babička

R: Česnek taky, včera jsem sázala rajčata, papriku a celer, taky tam mám jahůdky, takže to musím okopávat a to je zábavou pro mě, mám kam vyjít a sedneme si s pejskem na dvorek a takhle trávím hezké dny.

K: Chodila jste tu na základní školu?

R: Ano a potom jsem byla za mladú ženu ve Zlíně, tam jsme musely dělat tu školu tej mladej ženy, chodily jsme do jakýchsi krůžků, vaření a tak a potom jsem pracovala v Otrokovicích deset roků v kordárně kordy, kordy z toho se dělají pneumatiky a tož já jsem byla ve skárně, tam jsme to namotávali z toho velkého válu na ty špulečky a to po tom šlo do skárny a tam se to tkalo.. Bydlela jsem na internátě za mladú ženu a do Otrokovic jsem dojížděla, manžel dělal ve Zlíně a já v Otrokovicích a to je jen pár kilometrů, takže za mnou dojížděl a tam jsme se scházeli, on je taky z DN, přes týden bydlel ve Zlíně a pak jsme jezdili na víkendy domů.

K: V Otrokovicích jste byla deset let, pak jste pracovala kde?

R: Pak jsem se vdala a odešla na mateřskou a potom jsme pracovali, manžel se odstěhoval také blíž domů, jak se oženil, pak pracoval ve Zbrojovce (Uherský Brod, 9 km od DN) a já po mateřské jsem tam šla taky. Potom jsem tam byla deset let, onemocněla jsem v nějakých 44 roků a přišla jsem o ledvinu, napřed jsem byla na léčení v Jevíčku a měla jsem tam TBC a nemohli na to přijít, a dostala jsem chřipku a pak jsem o ni přišla.. a tak jsem už 42 roky... s jednou ledvinou se dá žít.. člověk je víc unavenější, musí být opatrný, nesmí pít studené a prochladnout no. Manžel mě velice (důraz) opatroval no, opatroval, šetřil mě a nakonec odešel dřív.. už 28 let je pryč.. A já tady straším pořád.. To mě nenapadlo, že by on šel dřív, jak já.. Šetřil mě velice..

K: tak to byl moc hodný..

R: Teď živořím, protože je člověk sám, tak někdy ani nemůžete jít, že jste unavená nebo se ani nechce jít někde pryč, je to všechno daleko..

K: Tak vám tady pomáhá vnuk a vnučka..

R: Ano, ano, velice..

(pauza na kafe)

K: Jak se dozvídáte o událostech v obci?

R: Já se to dozvídám z rádia nebo z televize, rozhlasu.. Na zasedání nechodím, už nechodím moc nikde, jedině na vánoční koncerty a když sú nějaké ty programy pro důchodce, tak tam chodíme a to se dozvídám ze zpravodaje, ten chodí každý měsíc a tam jsou vypsané všechny akce nebo i v rozhlase to hlásí.

Pochylá - babička

K: A máte i nějakou nástěnku, kde je program událostí vypsáný?

R: Máme, u hlavní cesty a když jdu s pejskem tak se tam dívám, co kde je.

K: Co jste četla naposledy ve zpravodaji?

R: No teď bude ve Vlčnově Jízda králů, sice už tam nepůjdu, ale chodila jsem. To je krásné, hodně krojů, ty koníčky.. Viděla jste to někdy?? (diví se, že o tom nic nevím, vysvětluju, že jsem z východních Čech, z Dobrušky; doporučuje mi tam zajít a dál se bavíme o Dobrušce) Tam maminka jezdila.. do Dobrušky.. za Německa kšeftovali..

K: Vážně? To jsme se učili na základce, že Dobruška byla křižovatkou obchodních cest..

R: Ano, ano, přesně tak.. tam se něco prodávalo a oni tady táhly babičky s máslem, vajíčkami.. co bylo doma.. Ale určitě se jedte podívat na tu Jízdu králů, to je moc hezké.. jinak jsem se vždycky zajímala převážně o tu kulturu, na zasedání jsem nechodila..

K: A když se vám něco nelíbilo nebo jste něco potřebovala v DN, za kým jste šla?

R: né, to já jsem se vším spokojená.. když jsem něco potřebovala, tak jsem šla za starostu a vždycky mně vyhověl..

K: Vzpomenete si, co jste potřebovala naposledy?

R: Měla jsem špatný... ani bych nevěděla, že to mám špatný, ale přišli mně vyměnit vodoměr a teď před barákem je ten hydrant a tam to bylo stržené a ten co mně to opravoval povídá, že to mám stržené, tak jsem mu řekla, ať to opraví a on říkal, že až budou opravovat cestu, tak to opraví.. a teď momentálně ju spravují a oni to dojeli vrtat a byly tam tři hydranty, na vrchu sused, přes jeden dům sused a můj. A ty dva byly špatné, susedův a můj a ještě tam byla voda nějak napojená a oni řekli, že můj dělat nebudou.. Já povídám proč, pán, co mi měnil vodoměr říkal, že až budete dělat cestu, tak to budete opravovat.. no a potom došel ten pán, co to říkal a povídal, že o tom nic neví, já mu řekla ať nepovídá, že to bylo loni, tak ať to opraví, ať je to v pořádku.. a pak odjel a ty co to tam bagrovali říkali, no tak paní, ten váš učitel neuděláme, tak zavolejte starostu.. no tak jsem šla za starostu, starosta zavolal toho jejich nadřízeného a došli tam a vyřešili to a nakonec opravili i můj hydrant, jen mi pozdě oznámili, že nepoteče voda, já nebyla vůbec nachystaná, tak jsem si donesla vodu od susedů. No ale tak udělali to, je to v pořádku, voda mě den netekla sice, bylo to nepříjemné, ale chodila jsem si přes jedno k susedovi..

K: To vypadá, že máte hodné sousedy.

R: Jó, jsem spokojená, žádné hádky, jsem velice spokojená, kór ten vrchní.. co jsem potřebovala, všechno mě udělal, no.. on si rád vypije, tak jsem mu vařila kafe a nalila a

Pochylá - babička

pojedla a veliká spokojenost.. i se starostou (nadšeně).. velice.. (dále o sousedovi) on je taky vdovec a teď jsou u té mé kamarádky, ale navštěvujeme sa velice, jeden u mně, jeden den u nich.. no a teď ještě ten zeť od té dcery, jak přijeli, tak ten mi opravoval tu rýnu, to říkal starosta, že to by se mělo udělat, že řekne těm jejich chlapům, ale musím si to platit.. tak jsem říkala, když mě nic nezbyvá, tak si to zaplatím, tak to platila dcera, protože jsem ji dala dům.. Tak ona platí větší položky, ne vždy, ale platí.. Já jsem tu vlastně jako nájemnice.. Já bydlím v rodném domě, my jsme si to postavili, ale tak jsme měli dvě dcery a jedné jsme to pomohli postavit a tato holka chtěla si opravit tenhle dům.. no a já měla držet pusy, zeť si chtěl vykopat v zahradě jámu na vápno, já povídám tam to nekopej, kopej to tam a on si taky.. no nesmíte mu nic říct.. tak mezitím zemřela ve Frenštátě babička, tak sa odstěhovali tam.. tak tam bydlím sama, manžel mně zemřel a také dneska je taková doba, že nemá nikdo čas, je to všechno napilno.. dcera mi říkala, že bude jezdit každý týden, já povídám proboha svatého, jak můžeš jezdit, když nebudu moct, tak jó, ale dokud můžu, tak nemusíš.. ona má každých 14 dní školení v Hluku, tak se vždycky zastaví, udělá si ten čas, aby tu 2, 3 hodinky mohla být tady u mě.. celkem to ide no.. a tady Petruška ta mně také.. co potřebuju, je velmi ochotná aj její manžel, tak se to dá no.. Dřív jsem jezdila také, měla jsem v Hluku bratra, ale ten mně zemřel a jak zemřel, jeho dceři se narodili dvojčátka, a tak jsem tam jezdila tři roky, skoro každý týden je vozit a ona byla ráda, já jsem byla taky ráda, že su venku z domu, že se tam můžu s někým pobavit, děti mám ráda.. tak jsme tam jezdila tři roky..

K: Jak byste popsala občany v DN?

R: Ohromní lidi, ohromní, přívětiví, všímaví, ochotní.. jen mládež není dobrá.. to máte jenom samé televize, já nevím, my jsme žili jinak. Tož mají zas kdejaké ty krůžky, ale to jednání je špatné, ta mládež se mně nelíbí.

K: Chodíte se dívat na pravnuka (Nemrava), jak hraje fotbal?

R: Ne, už ne, když byl manžel, tak to jsme chodívali na fotbal, ale teď už ne.. Člověk už víc má a je zvyklý na ten klid svůj, režim..

K: A dříve jste vedla nějaké kroužky nebo něco v DN?

R: No tak.. (přemýšlí), ani ne, já jsem spíš chodívala na ta zpívání, do divadel, ale vždycky jen dívat.. Pak jsem akorát chodila 5,6 let vařit ty trnky..

K: A kdybyste měla říct na co jste v DN pyšná, co by to bylo?

R: Na to, že je ta ves taková čistá, úhledná a ty lidi všímaví.

K: A je něco, co se během těch let výrazně změnilo? Pozorujete něco takového?

R: Změna je v tom, že my jsme došli ze školy a měli jsme napsaný úkoly a museli jsme pracovat, donést trávy nebo s kravama chodívat, měli jsme nějaké to políčko, a to nám obdělával sedlák a my jsme za to chodili buď pást krávy nebo něco na pole pomoct.. a maminka zase chodívala, měla 8 dětí, jedna nám zemřela, tak 8 dětí a tak chodila do mlýna a obdělávat tomu sedlákovi a ona potom byla velice šikovná k těm krojům, vyšívala, kroje šila, vydělávala, jak to šlo.. a my jsme museli, měli jsme kozy, kravičku aj prasátko, tak pomáhat..

K: A váš rodný domeček byl jinde, než bydlíte teď?

R: Ne, to jsme si postavili asi tak deset domečků od svého domu.. a ten moj domeček, tam bydlel brácha a ten zemřel, je to 5 roků.. no a on měl dceru a platil na ňu 25 roků, on sa rozvedl a ona dcera sa 20 roků neukázala, nedošla za tátu nic, no a nakonec.. komu patří ten dům, dcéři, že.. no a dceruška potom došla, jsme ji dali vědět, že tatínek zemřel a tak došla a velice vlídná, ochotná, pohřeb mu udělala, všechno v pořádku a nakonec ten domeček prodala, to je samozřejmé, že, co s tím, že.. tak to prodala po půl roce, tak jsem ji tam chodila topit, aby to tam nezamrzlo.. nakonec o ní nevím už nic, nedojde ani tatínkovi na hřbitov, nic.. Mě to mrzí, že je v Brně a jednu za ten rok, že nedojede.. no tak každý jsme jiní no.. Teď to má jedna mladá holka, chodím okolo, to víte ty vzpomínky.. ty sú.. ale mají to hodní lidi a pěkně se se mnou baví.. no a tož mám tu ještě bratra, ten má 70 let a navštěvujeme se, do Horních Moštěnic málo jezdíme už, protože ty nohy už takové nesú a když je tu sestry syn, tak říká pojď pojedu k mamince, no tak jedu s ním a na Vánoce ji dovezli sem, to jsme se taky navzájem navštívili.. také má 80 roků, tak už nejezdí, jen když ji syn odveze.. teď už je ten život prostě jiný, všechno je to dost poumírané a člověk se někdy cítí aj takový osamocený no, ale tak.. ale tak zasejc můžu ještě.. co si udělám, to si udělám a až to neudělám no tak.. půjdu k dceři, ale doma je doma, jak si ustelete, tak si lehnete, nevíte, co se mezi nimi děje.. dcera je moc hodná, zeť taky, ale on je takový víc.. to.. trošku.. trošku takový divoký, no.. (pauza)

K: Co se po hodech koná v DN?

R: v září bude to Vaření trnek, budou prázdniny no a tohle bude hned začátkem září, tož to je událost, tam bývají stánky a je tam hodně lidí, oni i ty povídla prodávají..

K: A říkáte že se to dozvídáte také ze Zpravodaje, ještě nějaké noviny pobíráte?

R: No, ten, jak je tam program na celý týden, no.. Magazín.. tak tam jsou někdy nějaké recepty, aj čaje bylinkové a o hercích z té Ordinačky, tož to čtu. Brávala jsem Vlastu, Květy, Rudé právo, to jsem brávala, teď už to nebrávám..

Pochylá - babička

K: A čtete nějaké knížky?

R: (rázně) no ani velice ne, já nejsem na to čtení (smích), ten Magazín si přečtu a nějaký ty letáku, co chodijú, tam je také nějaké to počteníčko, ale jinak ne.. to už jsem radši v klidu a sem tam mezi ty babky, a to také jenom na chvíli..

K: Vy jste během svého života zažila několik státních změn a převratů, pociťovala jste to nějak? Zajímala jste se o to, co se děje? (přemýšlí) Jestli jste třeba chodila na nějaké demonstrace?

R: Ne, no když byl třeba První máj, tak to se chodívalo v průvodě, tož to jsme chodívali s manželem a děckama v průvodě, ale potom už jsem nikde nechodívala, jediné když hrála někde dechovka, tak to jsem tam šla s holkama, ale jinak ne.. No a byly ty předváděčky, tam jsem chodívala, ale to už je pár roků zpátky.. Tady když byla v DN předváděčka, tak to jsem chodila vždycky, to už je všechno pryč.. teď už nikam nechodím..

(rozhovor končí, paní Pochylá na závěr říká, že co věděla, to mi řekla, chvílku jsme se bavili ještě o mně a ona povídala o příteli její vnučky - cizinci z Argentiny, o tom jak nemluví česky, nakonec se ptá na celý výzkum a na to, jak jsem přišla na její vnučku (se kterou jsem dělala první rozhovor), obě jí chválíme; dále mluví o dvou lidech (Slinták) a ještě někom ze Zpravodaje (Slovácko), oba se prý hodně zajímají o dění v DN, ale nic konkrétního neříká, pouze zmiňuje, dozvídá se to z novin; toho ze Slovácka prý zná dobře, ještě když pracoval v Batě, tak tam p. Pochylá dovážela jídlo, pak odešel k novinám; zmiňuje ještě kroužky (hasiče, rybáře) každý má prý své akce a svůj výbor; s manželem chodívali na fotbal a když byl na vojně, tak ho bavili rádia, morseovka)